

Sygnatura akt III C 3460/18

POSTANOWIENIE

Dnia 9 grudnia 2021 r.

Sąd Rejonowy Szczecin-Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodnicząca sędzia Grażyna Sienicka

po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 2021 r.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. K.

przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w S.

o zapłatę

postanawia:

oddalić wniosek Instytutu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. o przyznanie wynagrodzenia za sporządzenie opinii z dnia 15 października 2021 roku.

Sędzia Grażyna Sienicka

Sygn. akt III C 3460/18

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 9 grudnia 2021 roku o odmowie przyznania instytutowi naukowo – badawczemu wynagrodzenia za sporządzenie opinii z dnia 15 października 2021 roku

Postanowieniem z dnia 30 lipca 2021 roku Sąd dopuścił dowód z pisemnej opinii biegłego z zakresu neurologii na okoliczność

- ustalenia czy w przypadku powoda, przebyty wylew krwi do mózgu nasilił przykurcz lewego stawu biodrowego;
- czy możliwe jest ustalenie przyczyny wystąpienia udaru;
- czy kondycja powoda w momencie przyjęcia go do Aresztu Śledczego w S. była dobra, czy jego styl życia można określić jako higieniczny i czy mógł się przyczynić do jego problemów zdrowotnych, jakie wystąpiły w późniejszym czasie.

Sporządzenie opinii w powyższym zakresie zlecono Instytutowi (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K..

Instytut (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. sporządził opinię zgodnie z treścią postanowienia dowodowego w tym przedmiocie oraz złożył fakturę VAT, określającą wysokość przysługujących mu z tego tytułu należności na kwotę 2 438,75 zł brutto, w tym: wynagrodzenie za sporządzenie opinii w kwocie 2 270,63 zł brutto

(1 846,04 zł netto) oraz wydatki materiałowe w kwocie 100 złotych brutto (81,30 złotych netto) i wydatki na poczet amortyzacji aparatury 68,12 złotych brutto (55,38 złotych netto).

W karcie pracy wskazano, że czas pracy zespołu opiniującego w zakresie neurologii wyniósł 38 godzin i obejmował następujące czynności: odbiór

i zarejestrowanie przesyłki z sądu, powołanie zespołu opiniującego, przekazanie materiałów członkom zespołu, uzgadnianie stanowiska członków zespołu, sporządzenie opinii wstępnej, przygotowanie ostatecznej opinii pisemnej, analiza formalne ze strony władz instytutu, pod kątem ustalenia kompletności opinii w ujęciu formalnym, w tym w szczególności pod kątem udzielenia odpowiedzi na pytania postawione w tezie dowodowej, przygotowanie przesyłki do wysłania do sądu przez kontrole ilościową i jakościową akt sprawy, weryfikację ilości egzemplarzy opinii, przygotowanie pisma przewodniego, pakowanie, adresowanie, nadanie przesyłki do sądu. Ze względu na złożony charakter sprawy wynagrodzenie zostało wyliczone przy zastosowaniu stawki podwyższonej o 50%, tj. w kwocie 48,58 złotych za godzinę pracy.

Zarządzeniem z dnia 3 listopada 2021 roku zobowiązano instytut między innymi do:

a) wyjaśnienie przyczyn, dla których przy sporządzaniu opinii brał udział również biegły z zakresu ortopedii traumatologii,

b) uzupełnienie kart pracy biegłych, poprzez:

- wskazanie która z kart dotyczy którego z biegłych oraz ich podpisanie przez każdego z biegłych,

- wskazanie jaką liczbę godzin zajęła każda z poszczególnych czynności podjętych przy wydawaniu opinii, które łącznie określono na 38 godzin,

c) uzasadnienie wniosku o przyznanie wynagrodzenia w podwyższonej stawce, poprzez wskazanie, na czym polegał szczególnie złożony charakter problemu będącego przedmiotem opinii, który jest jedyną podstawą do podwyższenia stawki o 50%,

w terminie 7 dni, pod rygorem przyjęcia, że opinia została wykonana niezgodnie ze zleceniem i odmowy przyznania wynagrodzenia.

W określonym terminie instytut oświadczył, że do wykonania opinii przybrano biegłego z zakresu ortopedii, gdyż wskazał na to kierownik zespołu opiniującego, że nie widzi podstaw do uszczegółowienia dokumentów wskazujących na czas pracy nad opinią. Zgodnie z obowiązującymi przepisami podmiot opiniujący zobowiązany jest jedynie do wskazania liczby godzin poświęconych na wydanie opinii oraz zastosowanej stawki godzinowej. Zastosowanie podwyższonej stawki godzinowej jest uzasadnione ponadstandardowym stopniem trudności i skomplikowania opiniowanego przypadku. Wynika to również z konieczności oceny i analizy wszystkich potencjalnych ryzyk mogących pozostawać w związku przyczynowo skutkowym z udarem, jakiego doznał opiniowany.

Wniosek o przyznanie wynagrodzenia nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 291 k.p.c. instytut naukowy lub naukowo-badawczy może żądać wynagrodzenia za wykonaną pracę i za stawiennictwo swoich przedstawicieli. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia z 21 października 2015 roku (sygn. akt III CZP 59/15) orzekł, że podstawą wynagrodzenia przyznanego za opinię sporządzoną na zlecenie sądu przez instytut naukowy są stawki stosowane w tym instytucie, a sąd ustala ostateczną wysokość wynagrodzenia, stosując odpowiednio art. 89 ust. 2 ustawy z 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że

„w rozporządzeniu z dnia 24 kwietnia 2013 r. kwestia wynagrodzeń należnych instytutom za opracowanie opinii nie została uregulowana i nie mogła być uwzględniona, gdyż stanowiłoby to przekroczenie granic delegacji ustawowej. Oznacza to, że wobec braku obowiązujących urzędowo stawek takiego wynagrodzenia podstawą wyjściową do jego przyznania powinny być stawki stosowane w danym instytucie. Za takim rozwiązaniem przemawiają nie tylko względy

formalnoprawne, ale także merytoryczne. W doktrynie podkreśla się trafnie, że opinia instytutu ma szczególną wagę dowodową ze względu na autorytet i rangę naukową. Dowód ten powinien być dopuszczany wtedy, gdy istnieje potrzeba wyjaśnienia kwestii szczególnie skomplikowanych, wymagających specjalistycznej, bardzo zaawansowanej wiedzy i jej najnowocześniejszego dorobku, albo przecięcia istotnych rozbieżności występujących w złożonych w sprawie opiniach biegłych. Nierzadko niezbędne jest w tym celu użycie drogiego urzędów, materiałów i odczynników. Wszystko to usprawiedliwia indywidualizację należnego instytutowi wynagrodzenia, bez narzucania ograniczeń stawkami urzędowymi. Konieczna elastyczność w tym względzie realizowana jest zresztą przez niektóre instytuty, które posługują się formułą stwierdzającą, że wysokość wynagrodzenia pozostaje do ustalenia w konkretnej sprawie, w zależności od jej specyfiki i stopnia skomplikowania problemu zleconego im do wyjaśnienia. Stwarza to sądowi możliwość podjęcia negocjacji wysokości przewidywanego wynagrodzenia i podjęcia racjonalnej decyzji co do skorzystania z opinii konkretnego instytutu. Część instytutów przejęła do stosowania stawki godzinowe ustalone w rozporządzeniu

z dnia 24 kwietnia 2013 r., należy jednak podkreślić, że uwzględniając ustalone w instytucie zasady dotyczące wynagrodzenia za wykonanie opinii, sąd nie może ograniczyć się do mechanicznej akceptacji złożonego w tym przedmiocie kosztorysu czy rachunku. Przyznając konkretną kwotę należnego instytutowi wynagrodzenia, powinien dokonywać kontroli tych dokumentów pod kątem ich zgodności z wymaganiami przewidzianymi w art. 89 ust. 2 u.k.s.c., tj. uwzględniać kwalifikacje osób oraz czas i nakład pracy potrzebne do wydania opinii".

Zgodnie z przepisem art. 89 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 roku, poz. 300 ze zmianami) wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się, uwzględniając wymagane kwalifikacje, **potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy**, a wysokość wydatków, o których mowa w ust. 1 - na podstawie złożonego rachunku. Wynagrodzenie biegłych oblicza się według stawki wynagrodzenia za godzinę pracy albo według taryfy zryczałtowanej określonej dla poszczególnych kategorii biegłych ze względu na dziedzinę, w której są oni specjalistami. Podstawę obliczenia stawki wynagrodzenia za godzinę pracy i taryfy zryczałtowanej stanowi ułamek kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa. Wynagrodzenie biegłego będącego podatnikiem obowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określoną zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu.

Instytut (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Independent (...) w K. wniósł o przyznanie wynagrodzenia za sporządzoną opinię wg stawek wskazanych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym (Dz. U. z 2013 roku, poz. 518). Zgodnie z treścią § 2 przywołanego rozporządzenia stawka wynagrodzenia biegłych powołanych przez sąd za każdą rozpoczętą godzinę pracy, zwana dalej "stawką", wynosi - w zależności od stopnia złożoności problemu będącego przedmiotem opinii, nakładu pracy oraz warunków, w jakich opracowano opinię - od 1,28% do 1,81% kwoty bazowej dla osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, której wysokość określa ustawa budżetowa, zwanej dalej "kwotą bazową". Zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia w przypadku biegłych posiadających tytuł naukowy profesora lub tytuł profesora w zakresie sztuki stawka wynosi 3,93%. Przepis § 4 ww. rozporządzenia stanowi, że w razie szczególnie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, stawka może być podwyższona do 50%.

Zgodnie z postanowieniami ustawy budżetowej z dnia 21 stycznia 2021 roku (Dz. U. z 2021 r., poz. 190) kwota bazowa wynosi 1 789,42 zł. Jeżeli przepisy rozporządzenia nie stanowią inaczej, wynagrodzenie biegłych za wykonaną pracę wynosi za godzinę pracy od 1,28 % do 1,81 % podstawy obliczenia (§ 2 ust. 2 rozporządzenia), a zatem od 22,90 złotych do 32,39 złotych. W przypadku podwyższenia stawki o 50% z powodu szczególnie złożonego charakteru problemu będącego przedmiotem opinii, stawka wynosi 48,58 złotych.

Zgodnie z przepisem art. 89 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych niezbędne do prawidłowej oceny wniosku biegłego i ustalenia właściwej wysokości wynagrodzenia za sporządzoną przez niego opinię niezbędne jest dokonanie analizy nakładu pracy biegłego, czasu rzeczywiście niezbędnego do wykonania zlecenia, przy uwzględnieniu

stopnia skomplikowania przedmiotu opinii oraz jej zakresu. Ostateczna ocena przydatności opinii należy do sądu orzekającego w sprawie, a biegłemu na tym etapie postępowania i w okolicznościach tej rozpoznawanej sprawy należy się wynagrodzenie za sporządzoną opinię. Jednakże istnieją obecnie podstawy do zbadania tzw. karty pracy obejmującej szczegółowe wymienienie czynności, jakich biegły dokonał w związku z opracowaniem opinii jak również poświęconego na każdą z tych czynności, co zobowiązuje sąd do konkretnego ustosunkowania się do tych danych. Sąd może skontrolować wskazaną przez biegłego w karcie pracy liczbę godzin niezbędnych do sporządzenia opinii (np. poświęconych na czynności przygotowawcze i badawcze, łącznie z zapoznaniem się z aktami sprawy oraz na opracowanie opinii wraz z uzasadnieniem) i obniżyć wynagrodzenie wyliczone przez biegłego stosownie do przyjętej przez siebie ilości czasu i nakładu pracy biegłego. Jednak ilość czasu, którą trzeba zużyć na określoną czynność, jest zależna od wielu czynników, a wśród nich także od indywidualnych cech wykonawcy i indywidualnych cech czynności, co powoduje, że podany

w rachunku czas zużyty na wykonanie czynności może być z natury rzeczy skontrolowany tylko w przybliżeniu. Jeżeli więc nie istnieją ogólnie obowiązujące normy czasu wykonania danej czynności, kwestionowanie rachunku przez biegłego na tej podstawie, że czynność wymagała mniej czasu, niż to wykazano w rachunku, może być skuteczne tylko wtedy, gdy podane w rachunku ilości zużytego czasu są jaskrawo wygórowane, iż opierając się na zwykłym doświadczeniu życiowym można od razu stwierdzić, że biegły niewątpliwie zużył znacznie mniej czasu, niż podaje w rachunku (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 7 września 2012 roku I ACz 583/12, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 28 sierpnia 2012 roku, I ACz 1206/12 oraz postanowienie Sądu Apelacyjnego w P. z dnia 22 lipca 2013 roku, I ACz 1176/13).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy, wskazać należy, że wbrew stanowisku instytutu wskazanie ilości godzin poświęconych

na poszczególne czynności składające się na wydanie opinii ma istotne znaczenie dla rozpoznania wniosku o przyznanie wynagrodzenia. Stąd też konieczne jest udzielenie przez opiniującego szczegółowych informacji w tym przedmiocie. Odnosząc się natomiast do informacji udzielonych w piśmie z dnia 26 października 2021 roku co do ilości czasu poświęconego na sporządzenie opinii oraz rodzaju czynności niezbędnych do wydania opinii, to nie są one wystarczające do oceny zasadności wniosku o przyznanie wynagrodzenia, zwłaszcza w kontekście żądania przyznania wynagrodzenia za godzinę pracy przy uwzględnieniu podwyższonej stawki. Wątpliwe jest, aby wymienione czynności takie jak: odbiór i zarejestrowanie przesyłki z sądu, powołanie zespołu opiniującego, przekazanie materiałów członkom zespołu, przygotowanie przesyłki do wysłania do sądu przez kontrolę ilościową i jakościową akt sprawy, weryfikację ilości egzemplarzy opinii, przygotowanie pisma przewodniego, pakowanie, adresowanie, nadanie przesyłki do sądu, wymagały większego nakładu pracy i tym samym wynagrodzenia w podwyższonej stawce,

z tego powodu, że opiniowany przypadek charakteryzował się ponadstandardowym stopniem trudności i skomplikowania. Ponadto wątpliwym jest, aby czynności wyżej wskazane wykonywali opiniujący w sprawie, a nie zaś pracownicy administracyjni. Dlatego też konieczne jest ustalenie, ile czasu zajęły Instytutowi poszczególne czynności. Sąd dał Instytutowi możliwość wyjaśnienia ilości czasu pracy nad opinią, którego kontrola jest obowiązkiem Sądu, ale Instytut z tej możliwości nie skorzystał.

Co również istotne Instytut do wydania opinii przybrał specjalistę z zakresu ortopedii, pomimo zakreślenia w tezie dowodowej jedynie opinii z zakresu neurologii. Instytut nie informował o tym, że do wydania opinii konieczne będzie również uczestnictwo ortopedy, a przeciwnie, w piśmie z 16 września 2021 r. i piśmie przewodnim do opinii wskazuje jedynie, że opinię sporządzili specjaliści z zakresu neurologii. Dlatego też konieczne jest wskazanie, ile czasu przy pracy nad opinią poświęcił biegły z każdej ze specjalizacji, gdyż wobec braku zlecenia objęcia opinią specjalizacji – ortopedii i niepoinformowania Sądu, że w wydaniu opinii weźmie udział specjalista z tej dziedziny, wynagrodzenie za pracę tego specjalisty jest niezasadne, gdyż wykroczyło poza zlecenie Sądu.

W odniesieniu zaś do podwyższonej stawki żądanie to jest niezasadne z tej przyczyny, że sprawa niniejsza nie charakteryzuje się szczególnie złożonym charakterem problemu będącego przedmiotem opinii. Co prawda tylko biegły może ostatecznie ocenić, czy przedmiot opinii ma taki charakter, jednakże jak wynika z doświadczenia zawodowego Sądu Instytut w każdej sprawie żąda podwyższonej stawki wynagrodzenia powołując się na jej skomplikowany charakter. Niewątpliwie nie jest tak, że każda sprawa sądowa obejmująca swoim przedmiotem kwestie medyczne jest szczególnie skomplikowana. Powyższe czyni twierdzenie Instytutu niewiarygodnym. Zaznaczyć przy tym należy, że skomplikowany charakter sprawy nie wynika tylko z tego, że do wydania opinii zwrócono się do Instytutu, gdy z wynika to, niestety, z braku specjalistów na liście biegłych sądowych.

Na zakończenie podkreślić należy, że Sąd nie stoi na stanowisku, że Instytutowi wynagrodzenie się nie należy, ale że dla jego przyznania niezbędne jest skontrolowanie żadanego wynagrodzenia i czasu pracy. Ponownie wskazać należy, że Sąd dał Instytutowi możliwość wyjaśnienia ilości czasu pracy nad opinią i pozostałych kwestii objętych zobowiązaniem z 4 listopada 2021r. , ale Instytut z tej możliwości nie skorzystał.

Tak argumentując wniosek o przyznanie wynagrodzenia należało oddalić.

Sędzia Grażyna Sienicka